

Peter Bulsing: 'Met het huidige beheer en onderhoud heeft het ongewervelde leven in en direct boven de grond nagenoeg geen levenskansen'

Huidig beheer en onderhoud openbaar groen is ecocide

Natuurkenner, -fotograaf en -schrijver Peter Bulsing presenteert deze maand boek over insectenvriendelijk beheer van bermen en groenstroken

Nederland zit in een ecologische crisis, maar die is aan te pakken. Dat schrijft natuurkenner, -fotograaf en -schrijver Peter Bulsing in zijn boek *Openbaar groen, verantwoord ecologisch beheer*.

Auteur: Marie-Christine Koestal

'De essentie van de visie van Bulsing is dat groenbeheer te veel is gericht op de flora. Dat begint al in de groenopleidingen. Als er in de les al aandacht is voor insecten en andere ongewervelden, dan gaat het over de schade die ze toebrengen en hoe je ze kunt bestrijden. Maar ze zijn juist essentieel binnen alle ecologische systemen en zelfs van ongekend belang als het gaat over het voortbestaan van de mensheid. De oplossing is simpel: houd op met dat frequente maaien. Doe 50 procent in het ene jaar, en de andere 50 procent in het volgende jaar. In het niet-gemaaide deel kunnen ongewervelden hun levenscyclus voltooien.

Want met maaien dood je niet alleen het individu, maar hele generaties.'

Ongewerveldencrisis

De biomassa en biodiversiteit in ons land staan onder druk. Er is thans sprake van een erkende 'insectencrisis'. Maar die crisis is veel breder; wij hebben thans een ongewerveldencrisis, zo geeft Bulsing aan. 'Al die organismen die tot ongewervelden worden gerekend, zo'n 95 procent van alle levende wezens, waaronder 80 procent insecten, zijn vaak niet eens met het blote oog te zien. Maar ze zijn wel direct of indirect van levensbelang voor alle gewervelden,

ook voor de mens. Ze hebben namelijk een rol in alle voedselketens. Slechts heel weinig soorten zijn ons 'tot last'; de overgrote meerderheid doet geen vlieg kwaad. Toch worden ze bewust en onbewust op grote schaal bestreden. Bewust, door bijvoorbeeld het gebruik van pesticiden, en onbewust door de inrichting en het beheer van particulier en openbaar groen.'

Grote uitsterfgolf

Bulsing pleit ervoor bij de inrichting en het beheer van het groen de ongewervelden niet lijdend, maar leidend te laten zijn. De manier waarop dit mogelijk is, wordt uitgebreid beschreven in *Openbaar groen, verantwoord ecologisch beheer*. 'Gaan we daar niet snel iets tegen doen, dan gaat dat eerst ten koste van de biomassa en vervolgens ten koste van de biodiversiteit, waar de mens ook deel van uitmaakt. Er zal een grote uitsterfgolf komen, maar we kunnen het tij keren.'

Optimisme

Zijn visie wordt ondersteund door professor

‘Met het huidige beheer en onderhoud heeft het ongewervelde leven in en direct boven de grond nagenoeg geen levenskansen’

Jeffrey A. Harvey, verbonden aan onder andere het Nederlands Instituut voor Ecologie en de Vrije Universiteit Amsterdam. Hij schrijft in het voorwoord: ‘Deze goed onderbouwde en optimistische visie op het revitaliseren van de Nederlandse natuur komt van een zeer goed onderlegde auteur. En er is echt ruimte voor optimisme. Het feit dat de Europese wolf, een toppredator, recentelijk is teruggekeerd na een afwezigheid van een eeuw en zich nu heeft gevestigd in de bossen van onder andere de Hoge Veluwe, illustreert dat aanpassingen in bestaand beleid echt resultaten kunnen opleveren en ervoor kunnen zorgen dat Nederland een gezonde en bloeiende natuurrijke omgeving kan realiseren naast een levendige bebouwde omgeving.’

Hele generaties

‘Met het huidige beheer en onderhoud heeft het ongewervelde leven in en direct boven de grond nagenoeg geen levenskansen,’ zegt Bulsing. Hij omschrijft de levenscyclus van een ongewervelde van ei, nimf en larf naar popfase. Dat gebeurt doorgaans in een periode van enkele weken tot enkele maanden. De volwassen dieren leven van enkele dagen tot enkele weken en krijgen in de meeste gevallen één keer de kans om eitjes te leggen. Dat is anders dan bij de gewervelden. Als een koolmees bijvoorbeeld een legsel verloren ziet gaan, dan krijgt ze het jaar erop weer een kans om eitjes te leggen. Bij ongewervelden doodt men dus hele generaties.’

Wees creatief

Onze flora is opgebouwd uit een kruidlaag, een heesterlaag en een boomlaag. De kruidlaag krijgt het meeste onderhoud. ‘Maar het is een biotoop waar waanzinnig veel insecten van afhankelijk zijn. Als je maait, dood je heel veel ongewervelden en pak je de larven en nimfen die het overleven hun voedsel af, de zogeheten waardplanten. Maai daarom de helft het ene jaar en de andere helft het jaar daarop! Wees bij dat systeem creatief, maar houd daarbij altijd rekening met de ongewervelden.’

Particulieren

‘Bij groen aan weerszijden van een weg bijvoorbeeld, kan de beheerder het ene jaar de ene kant en het volgende jaar de andere kant maaien. Die weg moet voor de insecten wel overbrugbaar zijn. Je moet ook rekening houden met de opbouw van het groen; met gradiënten. Denk daarbij aan de overgang van de kruid- naar de heesterlaag of langs een oever met rietkragen bijvoorbeeld. Ook de bezonning moet daarbij meegenomen worden, want er zijn soorten die wel van zon houden en soorten die dat niet doen. Particulieren hebben net zo goed de plicht om op die manier in hun tuin bezig te zijn. Ook knotwilgen zouden om en om moeten worden geknot. Dat is haalbaar en ook nog eens goedkoper. Het is op zich allemaal niet zo moeilijk. Maar je moet je er wel in verdiepen.’

Luis in de pels

‘Als ik die boodschap bij overheden neerleg, loop ik tegen betonnen muren aan. Je bent “de insectenman die geen rekening houdt met de flora”. De luis in de pels. Ik hoor zelfs regelmatig: er zijn nog voldoende insecten. Jac. P. Thijsse beschrijft hoe hij op een dag meer dan honderd vlinders in zijn tuin zag. Er zijn zomerdagen dat ik helemaal geen vlinders zie. Maar het valt de mensheid niet op. Juist omdat het sluipenderwijs gaat. Het is echter minder dan vijf voor twaalf. We moeten waanzinnig snel reageren.’

Peter Bulsing

Bulsing, opgeleid als grafisch vormgever en in zijn werkzame leven verbonden aan diverse overheidsorganisaties, heeft zijn leven lang gefotografeerd, met name in de natuur. De kiem van zijn interesse voor de natuur werd gelegd tijdens zijn jeugd – ‘toen ik kon lopen, ging ik de natuur al in’ – maar ook als buur jongetje van Jacob Heimans (1889-1978). Deze Heimans was de zoon van Eli Heimans, die samen met zijn collega onderwijzer Jac. P. Thijsse in de eerste decennia van de vorige eeuw veel heeft betekend binnen de natuur-

educatie en -bescherming. Kennis werd hem dus met de paplepel ingegoten.

Missie

Het werd later zijn missie om het belang van bescherming van ongewervelden voor het voetlicht te brengen, in tekst en beeld. Zijn boodschap draagt hij uit via zijn boeken, maar ook via lezingen (‘met steeds vollere zalen en leuke gesprekken achteraf’). ‘Er zijn mensen die het oppakken en neerleggen bij de gemeente waar ze wonen.’ Via Facebook zet hij ongewervelden beter op de kaart. Bulsing probeert ze zo goed mogelijk te fotograferen om hun voorkomen en diversiteit te laten zien. ‘Mensen zeggen wel eens: “Wat zie jij veel!” Maar dan zeg ik altijd: ‘Dat kun jij ook zien.’

Onze plicht

Peter Bulsing praat vol passie en aan de hand van vele voorbeelden over hoe wij in Nederland omgaan met groen. ‘Mijn verhaal past niet op twee A4’tjes hoor. Er valt zo veel over te vertellen. Vooral de boeren krijgen de schuld van de ecologische crises, maar de overheid is net zo schuldig. En wat dacht je van bedrijven, zelfs die met groen werken. Als ik een auto van een hoveniersbedrijf zie met daarop OOK BESTRATINGEN, dan denk ik: je moet je schamen. Als de Partij voor de Dieren in een gemeente zegt: weg met de klepelmaaiers, want die doden 80 procent van alle insecten, en de gemeente zegt: nee, want de maaiers zijn pas over vijf jaar afgeschreven, dan is dat ecocide. Groenbeheer extensief aanpakken is economisch niet interessant. Maar het is onze plicht om groen anders te beheren. De natuur bestaat niet dankzij de mens, maar de mens bestaat dankzij de natuur met al haar organismen.’ Voorbeelden van soorten ongewervelden die zijn gebonden aan de kruidlaag, de laag die in het openbaar groen veelvuldig wordt gemaaid. De volwassen dieren kunnen vliegen, al zullen bijvoorbeeld de kevers dat niet snel doen. Maar hun larven bezitten geen vleugels en hebben een kleine actieradius. Daarnaast zijn ze ook traag. Zij zijn veelal afhankelijk van waardplanten. Mochten ze de maaimachine overleven, dan zijn de planten gemaaid waarvan ze afhankelijk zijn. Hun overlevingskansen zijn daarmee vrijwel nihil

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!